

Institutul de Istorie Socială „ProMemoria”
Universitatea de Stat din Moldova
Catedra de Istorie Universală

Anatol Petrencu

**ISTORIA CONTEMPORANĂ:
STUDII, MATERIALE, ATITUDINI**

Chișinău,
Cartdidact, 2011

CZU 94(100)"20" P 57

INIS „ProMemoria”, seria „Studii, documente, memorii” (1)

Cartea cuprinde articole, studii, materiale, interviuri publicate de autor pe parcursul anilor 2001-2010. Materialele inserate în volumul de față demonstrează lupta istoricilor din Republica Moldova în apărarea Istoriei Românilor și a demnității naționale. Sunt incluse, de asemenea, articole referitoare la Istoria națională și la Istoria Universală, studii istoriografice, expuneri despre desfășurarea unor foruri științifice la care autorul a luat parte. Sunt publicate, în Anexe, documente, depistate în unele arhive.

Cartea este destinată specialiștilor din domeniul istoriei, dar și celor care doresc să cunoască mai profund realitățile Republicii Moldova.

Recenzenți: prof. univ., dr. hab. Valeriu Cozma
conf. univ., dr. Rodica Solovei

Redactor - Emilia Ghețu
Procesare computerizată - Lidia Petrencu
Coperta: Ștefan Eșanu

Petrencu, Anatol
Istoria contemporană : Studii, materiale, atitudini / Anatol Petrencu. - Ch. : "Cartdidact" SRL, 2011
(Tipogr. "Balacron" SRL). - 580 p. 1000 ex.
ISBN 978-9975-4158-7-3.

94(100)"20" P 57

© Anatol Petrencu
© Cartdidact

ISBN 978-9975-4158-7-3

Cuprins

INTRODUCERE	9
--------------------------	---

I. ÎN APĂRAREA ISTORIEI ȘI DEMNITĂȚII NAȚIONALE

A) ATITUDINI

I. 1. Cuvânt rostit la deschiderea Congresului I al istoricilor din Republica Moldova	12
I. 2. Psihopolitica lui Stati.....	14
I. 3. Stati în țara orbilor	16
I. 4. Scopul nostru este nu de a pedepsi, ci de a-i face pe oameni să se întrebe: „Ce am făcut noi? Cum am trăit ?”	18
I. 5. Ofensiva bolșevică asupra Istoriei [O decizie guvernamentală de pomină]	32
I. 6. Din Raportul de activitate a Asociației Istoricilor din Republica Moldova în perioada februarie 2000 - martie 2002	34
I. 7. Stati scrie ceea ce vrea să audă Voronin	40
I. 8. Falsificarea prin omitere	41
I. 9. Istoria Moldovei: ne vindem pentru 30 de arginți	42
I. 10. Nu vă lăsați ademeniți de arginții comuniștilor. Apel către istorici	44
I. 11. Ofensiva bolșevică asupra istoriei continuă	45
I. 12. Istoria Românilor, scut al identității și demnității naționale	51
I. 13. Învățământul istoric în Republica Moldova la etapa actuală. Raport prezentat la Congresul al II-lea al istoricilor din Republica Moldova	56
I. 14. „Dintre obiectele care se predau în RM, cea mai „terfelită” este Istoria”	63
I. 15. Politică de deznaționalizare promovată de actuala guvernare de la Chișinău	64
I. 16. Guvernării n-au decît să experimenteze pe seama propriilor odrasle	68
I. 17. Identitate și Istorie națională	72
I. 18. Deși a murit, Lenin mai trăiește	74
I. 19. Ștefan cel Mare și Sfânt „confiscat” de bolșevicii basarabeni	76
I. 20. Care eliberare, domnilor tovarăși?	77
I. 21. De la Valentin Beniuc cetire	80
I. 22. Raportul de activitate a Comitetului de Conducere al Asociației Istoricilor din Republica Moldova (16 martie 2002 - 20 martie 2004)	82
I. 22. Câteva obiecții privind așa-numitele curriculum-uri la istorie „curs integrat” (ciclul gimnazial și liceal)	92
I. 24. Integrarea europeană prin educație și învățământ	98
I. 25. „Ar fi bine ca oamenii politici să cunoască istoria neamului”	101

I. 26. Voronin Vladimir: la istoria moldovenilor, nota doi!	104
I. 27. Istoria satelor, în grija falsă a comuniștilor.....	105
I. 28. Voronin la Putna.....	107
I. 39. Ministrul Educației încalcă în mod flagrant legile.....	108
I. 30. Isteria integrată a comuniștilor.....	111
I. 31. Gangsterism ministerial	114
I. 32. A fi istoric în Republica Moldova	113
I. 33. Despre starea învățământului istoric din Republica Moldova.....	120
I. 34. „Fac tot ce este posibil pentru a păstra memoria și conștiința de neam românesc"	126
I. 35. Calea de dezvoltare a științei academice nu poate fi distrugerea	128
I. 36. Istoria integrată, un nou Cernobîl pentru Republica Moldova	130
I. 37. Istorie integrată cu de-a sila	134
I. 38. „A izola Basarabia de România e ca și cum ai separa Botanica de Chișinău."	134
I. 39. Istoria integrată are un conținut denaturat.....	137
I. 40. Interviu cu prof. univ. dr. hab. Anatol Petrencu, președintele Asociației Istoricilor din Republica Moldova	138
I. 41. Represiunea politică în Basarabia și necesitatea introducerii acestui obiect de studiu în învățământ.....	141
I. 42. Sinuoasa cale către citadelele cunoștințelor și conștiinței naționale	156

B) STUDII

I. 43. Românii în vâltoarea evenimentelor din perioada contemporană	159
I. 44. Despre caracterul Mișcării Naționale din Republica Moldova	163
I. 45. Românesc și antiromânesc în campania electorală din 2001 în Republica Moldova	165
I. 46. Identitatea românilor basarabeni: o problemă reală sau falsă?.....	169
I. 47. „Cei care deja ne-au condus nu trebuie să-și facă iluzii că se vor reîntoarce la guvernare"	173
I. 48. Este oare comunismul ireversibil? Situația Republicii Moldova	177
I. 49. Românism și antiromânism la Congresul al III-lea al scriitorilor din RSS Moldovenească (14-15 octombrie 1965).....	200
I. 50. Mareșalul și Basarabia	203
I. 51. Unirea Basarabiei cu România: 86 de ani de la realizarea istoricului eveniment	207
I. 52. Deportările staliniste - crime împotriva umanității	208
I. 53. Semnificația zilei de 23 februarie	210
I. 54. Cum a fost posibilă cedarea Basarabiei, Nordului Bucovinei, Ținutului Herța	211
I. 55. Basarabia după 1990	213

I. 56. Probleme ale identității noastre naționale	232
I. 57. Politica de deznaționalizare a românilor promovată de țarism și bolșevism: asemănări și deosebiri	234
I. 58. Găgăuzii: aspecte istoriografice ale istoriei și culturii (teze)	238
I. 59. Despre frontiera româno-română de pe Prut.....	243
I. 60. Nicolae Costin - profesor universitar	247
I. 61. Totalitarismul sovietic: studierea fenomenului. Contribuții (1).....	248
I. 62. Totalitarismul sovietic: studierea fenomenului. Lustrația la vedere. Contribuții (2)	251
I. 63. Simboluri comuniste - afară cu ele!	253
I. 64. Mitul Lenin: să-l spulberăm!.....	256
I. 65. Monumente în „cinstea” teroriștilor: ce facem cu ele?	260
I. 66. încă o dată despre monumentele regimului totalitar comunist.....	262
I. 67. Toponimia bolșevică, ce facem cu ea? (Partea I).....	263
I. 68. Toponimia bolșevică, ce facem cu ea? (Partea a II-a).....	266
I. 69. Toponimia bolșevică, ce facem cu ea? (Partea a III-a, ultima. Deocamdată.....).....	268
I. 70. 28 iunie 1940 - zi a ocupației sovietice.....	269
I. 71. Mihai Ghimpu are dreptate: să-l susținem!	270
I. 72. Decizia CC este anticonstituțională	272
I. 73. Maria Bieșu și integrarea noastră europeană	274
I. 74. 10 mari personalități basarabene.....	275
I. 75. O hartă istorică extrem de necesară.....	278

II. PROBLEME ALE ISTORIEI UNIVERSALE

II. 1. Mareșalul Josef Pilsudski și Basarabia.....	279
II. 2. Polonezi în România (1939-1941). Unele considerații.....	280
II. 3. Factorul propagandistic folosit de conducerea URSS în războiul sovieto-filandez (în prima fază a conflictului militar).....	295
II. 4. Adevărul despre cel de-al Doilea Război Mondial	297
II. 5. Insurecția din Varșovia (1944) - istorie și actualitate	300
II. 6. 9 mai 1945: o altă perspectivă rusă.....	301
II. 7. Noi în fața războaielor ideologice.....	304
II. 8. Stagnarea brejneviană: contribuții la integrarea fenomenului	306
II. 9. Românii din Basarabia în Războiul din Afganistan.....	308
II. 10. La Radiodifuziunea comunistă e interzis să vorbești chiar și despre Boris Elțin	310
II. 11. Drama cecenilor	312

III. SUBIECTE PRIVIND ISTORIOGRAFIA NAȚIONALĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ

A) ISTORIA ROMÂNILOR

III. 1. Un studiu fundamental privind România interbelică.....	315
III. 2. Victor Frunză, „Destinul unui condamnat la moarte. Pamfil Șeicaru”	317
III. 3. Un observator al tristelor realități basarabene: Alexandru Bobeică și opera publicistică	319
III. 4. Rodica Solovei, "Activitatea Guvernământului Transnistriei în domeniul social-economic și cultural în perioada 19 august 1941-29 ianuarie 1944"	320
III. 5. Istoria Moldovei, în viziunea lui Jean Nouzille.....	321
III. 6. Un important studiu privind trecutul totalitar.....	325
III. 7. Un excelent și necesar studiu despre Bulboaca.....	328
III. 8. Cobâlea - izvoare de lumină.....	330
III. 9. Tartaul de Salcie. Monografia satului	332
III. 10. O recuperare necesară și importantă: Constantin Mimi	334
III. 11. Monografie despre fenomenul politic basarabean.....	336
III. 12. Cercetarea istorică românească: direcții și tendințe.....	342
III. 13. Recenzie la lucrarea „La hotarul românesc al Europei. Din istoria Siguranței Generale în Basarabia (1918-1940)”	346

B) ISTORIA UNIVERSALĂ

III. 14. Probleme militare în cartea lui Alexandr Bușkov	348
III. 15. 1917: nu revoluție, ci operațiune specială!	351
III. 16. Radiografia celui mai sângeros imperiu: URSS	353
III. 17. Stalin, 1937: Marea Teroare	360
III. 18. Teroarea roșie, în viziunea lui Andrei Burovski	365
III. 19. Liddell Hart și istoria celui de-al Doilea Război Mondial.....	368
III. 20. Pactul Molotov-Ribbentrop, în istoriografia contemporană rusă	368
III. 21. Doi autori - aceeași temă.....	372
III. 22. Din nou despre legenda „genialului” conducător	373
III. 23. Winston Churchill	374
III. 24. Dwight D. Eisenhower	376
III. 25. Cauza sfântă a bolșevicilor.....	377
III. 26. Stalin (URSS) a pierdut cel de-al Doilea Război Mondial. De ce?	381
III. 27. Istorici angajați în serviciul Kremlinului	386
III. 28. „Testamentul” lui Lenin	391
III. 29. „Testamentul” lui Stalin	394
III. 30. Nouă comentarii referitoare la Partidul Comunist Chinez	398

IV. PROBLEME DE ISTORIE ÎN CADRUL FORURILOR ȘTIINȚIFICE

IV. 1. Activitatea Asociației Istoricilor din Republica Moldova (februarie-aprilie 2001).....	401
IV. 2. Simpozion consacrat Unirii.....	403
IV. 3. Asociația Istoricilor din Republica Moldova Cronica activității (septembrie-octombrie 2001).....	404
IV. 4. Asociația Istoricilor din Republica Moldova (Cronica vieții științifice).....	406
IV. 5. Conferința științifică „Anul 1812 în destinul Basarabiei”.....	409
IV. 6. Al X-lea Simpozion internațional de studii asupra comunismului de la Sighetu Marmației.....	410
IV. 7. La Sighetu Marmației, la Școala de Vară.....	414
IV. 8. O problemă mereu actuală: unitatea națională a românilor. Conferință teoretico-comemorativă.....	417
IV. 9. Simpozion științific „O domnie - o epocă”.....	418
IV. 10. Lansarea cărții istoricului francez Jean Nouzille.....	419
IV. 11. „Politici de deznaționalizare și rezistență națională în Basarabia între 1812 și 1945”.....	421
IV. 12. Istoria și falsificarea ei politică (Simpozion științific).....	423
IV. 13. Cursurile de vară ale Universității populare „Nicolae Iorga” din Vălenii de Munte, 15-20 august 2009.....	426
IV. 14. Arc peste timp: 23 august 1939 - 23 august 1944. Conferință interuniversitară, Constanța, 22 august 2009.....	430
IV. 15. Seminar științific: „Al Doilea Război Mondial și impactul lui asupra Moldovei”.....	433
IV. 16. Identitatea Românilor: conferință științifică la Iași.....	434
IV. 17. Donețk: conferință științifică internațională.....	436
IV. 18. Democrație vs. Totalitarism. Simpozion științific.....	443
IV. 19. Nicolae Costin: In memoriam.....	447
IV. 20. Nicolae Costin: imortalizare prin album.....	448
IV. 21. Unitatea Neamului Românesc.....	450
IV. 22. Dreptul la istorie.....	457
IV. 23. 9 mai: de fapt, ce vor rușii de la noi. Conferință științifică.....	456
IV. 24. Cu dor de Basarabia.....	460
IV. 25. Diferendul transnistrean, în actualitate.....	462
IV. 26. Istorie, cultură și civilizație în Europa de sud-est.....	465
IV. 27. Democrație după totalitarism: lecții însușite și... nu prea.....	469
IV. 28. Anul 1940 în istoria românilor.....	472
IV. 29. Manifestări comemorative la Bacău.....	475
IV. 30. Centrul de Studii Transilvane: Școala de vară, ediția a VI-a.....	476

IV. 31. Cursurile de Vară ale Universității Populare „Nicolae Iorga”, ediția 2010	482
IV. 32. 31 august 2010 la Căușeni	488
IV. 33. Lansare de cărți noi	489
IV. 34. Septembrie 1939, dezmembrarea Poloniei: vernisarea expoziției	491
IV. 35. Ieșirea din marasmul bolșevic	492
IV. 36. Românii între frontiere imperiale	494
IV. 37. PR-ul, românii, Basarabia și Transnistria	498

V. DASCĂLI ȘI COLEGI DE BREASLĂ: SCHIȚE DE PORTRET

V. 1. Profesorul și savantul Ion Agrigoroaiei la cea de-a 65-a aniversare	502
V. 2. Profesorul și omul politic Alexandru Moșanu la 70 ani	503
V. 3. Dinu Poștarencu - 50 ani. La mulți ani	509
V. 4. Trecutul românesc în publicistica lui Vlad Pohlă	509
V. 5. Elena Muram - prodecan al facultății de istorie	511
V. 6. Profesorul și omul de știință Gheorghe Postică - 50 ani	514
V. 7. Ion Buga-75	515
V. 8. Traian Brad - omul, „Traian Brad” - Biblioteca	518
V. 9. Istoricul Filip Caragia, pe ultimul lui drum	520
ANEXE	522
INDICE DE NUME	566